

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרינא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנטיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת תצוה

בס"ד, עש"ק פרשת תצוה
ז' אדר א' תשע"א - שנה ב' גליון נ"ח

זמני הדלקת הנרות ומוע"ש

הרה"ג מוע"ש ר"ת	מוע"ש	ר"ת
ירושלים	4:46	6:00
בני ברק	5:01	6:02
ניו יורק	5:07	6:09
קאנאדא	5:00	6:02

נא לטמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ פְּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד (כו כ.).

שיהיה היחוד בשלימות. ולזה כתוב בדוקא 'אלך' כמו שאמרנו שמושה רבינו הוא בעלה דמטרוניתא, שעליו תלויה תיקון ניצוצי השכינה, ואז יהיה היחוד אמיתי בשלימות, ולזה אמרו 'אלך' פירוש לצרכו של משה בחינת ז"א בעלה.

וממשיך התורה לומר איך נעשה המתקן הדינים והיחוד השלם, ע"י 'שמן' מרמוז לתורה, כמבואר בחז"ל במסכת ברכות (נ). הרואה שמן זית בחלום, יצפה למאור תורה, שנאמר ויקחו אלך שמן זית זך. שע"י קיום התורה נמתקין הדינים בחינת זית' שהוא מריה, וגם הוא בני' שמות אל אלהים מצפ"ץ (לקו"ת עקב), ונעשה 'ך' המתקן הדינים ע"י כ"ז אותיות התורה.

'כתית למאור' מרמוז שאין האדם זוכה למאור התורה רק ע"י כתית שמות עצמו עליה כמאמרם ז"ל (שבת פג.). 'נר' ר"ת נפש ר'וה, היינו ע"י התורה יתקן נפש רוחו של האדם, בחינת יחוד קב"ה ושכינתה כמו שהבאנו לעיל ממרן הארז"ל. וזה מה שמרמוז אא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרינא ז"ע בספרו הקדוש היכל הברכה (דף רנה ע"ב) ש'שמן זית זך כתית למאור' בני' יחוד שמעו וברוך והבן.

רואים מזה שרק ע"י שמתדבקים לצדיקי וגדולי הדור שאתפשותא דמושה בכל דרא ודרא ובכל צדיק וצדיק (תיקו"ז קיב), יכולים לזכות למאור התורה ולשלימות האדם, כמו שרואים אצל שאול המלך שבגלל שלא היה לו ביטול והכנעה לדברי שמואל, לכן נפסק ממנו המלוכה, כמ"ש ויאמר שאול אל שמואל חטאתי כי עברתי את פי הוי"ה ואת דבריך (ש"א טו כד), והרי מדה טובה מרוכה, כ"ש שע"י דבקות לצדיקים יוכה למאור התורה ולהמתקן הדינים ולשלימות הגמור.

(רעוא דרעיון תש"ע לפ"ק)

דרוש (ו) וז"ל: וזאת היא עיקר כונתנו בענין התפלות והמצות, לתקן את זו"ן עתה בזמן החורבן, אשר הם גופלים ואובדים בעו"ה, ואנו צריכים להקים ולהעלותם ע"י מעשינו הטובים. ועי"ז ממשיכים ומגבירים את כוח החסדים והרחמים בעולם.

וזה מה שמרמוז כאן התורה 'ואתה' בני' הוי"ה מצפ"ץ אלהי"ם, היינו שצריך להגביר ולהמתקן ע"י שם הוי"ה בחינת חסדים ורחמים, את כל הדינים והגבורות בחינת שמות מצפ"ץ [שהוא חילוף הוי"ה בא"ת כ"ש] ואלהי"ם.

ועי"ז יהיה התיקון של 'תצוה' נומריקין ת"צ ו"ה, היינו מה שנתן ונשבר ונפגם מאותיות ו"ה של שם הוי"ה בחינת יחוד קב"ה ושכינתה, שבזמן הגלות בעו"ה אינם בתכלית השלימות, אבל ע"י המשכת שם הוי"ה נעשה היחוד בשלימות, ונמתקין כל הדינים מעל בני ישראל.

וגם יש לומר עוד כי ת"צ בני' י"פ מ"ט שערי בינה, והכוונה שצריך להמשיך מחמישים שערי בינה מוחין לז"ה בחינת יחוד קב"ה ושכינתה, לבנין כל קומתם בשלימות, כמבואר בארוכה בכתבי מרן הארז"ל שיחוד קב"ה ושכינתה ובנין קומתם, הוא ע"י המשכת המוחין מבינה. ומה שנחסר כאן אחד לחמישים שערי בינה, לרמוז שנכנס מבינה מוחין לזו"ן והבן.

וזהו שמתרץ הזוהר הקדוש למה כתוב כאן 'ואתה תצוה' לאכללא שכינתא בהדיה, היינו שמושה רבינו ע"ה הוא בעלה דמטרוניתא כמבואר בזהר הקדוש (ה"א רלו:), 'ואתה' היא מלכות (פע"ח שער הזמירות פ"ה), ולכך אמר לו הקב"ה לכלול עמו השכינה.

ולפי"ז יובן ג"כ למה כתוב 'ויקחו אלך' כי 'ויקחו' בני' ק"ל. ו'אלך' עה"א בני' אדוני. לרמוז שמושה רבינו צריך לתקן הק"ל שנים שקילקל אדה"ר כמבואר בחז"ל (עירובין יח:), שנגרם עי"ז לנפילת ניצוצי השכינה להקלי', כדי

הנה הזוהר הקדוש (ח"ב קעט:): מקשה, וז"ל: אמר רבי חייא, מאי שנא הכא מבבל אתר, דכתיב 'ואתה תצוה את בני ישראל'. אלא כלא ברוא עלאה איהו, לאכללא שכינתא בהדיה. ועוד צריך להבין מעם אמרו 'ויקחו אלך' למשה, שהיה צריך לומר 'ויקחו לי' מהו 'אלך'.

אלא הנראה לומר דאיתא במדרש (שמו"ר לו א) וז"ל: 'ואתה תצוה' הה"ד 'זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך' (ירמיה יא מז), וכי לא נקראו ישראל אלא כזית הזוהר בלבד, והלא בכל מיני אילנות נאים ומשובחים נקראו ישראל וכו', ובא ירמיה לומר 'זית רענן יפה פרי תואר'. אלא מה הוית הזה עד שהוא באילנו מגרגרין אותו, ואח"כ מורדין אותו מן הזית ונחבט, ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותו במטחן, ואח"כ טוחנין אותו, ואח"כ מקיפין אותו בחבלים ומביאין אבנים, ואח"כ נותנין את שומנו. כך ישראל באין עובדי כוכבים וחובטין אותם ממקום למקום, וחובשים אותן וכופתין אותם בקולרין, ומקיפין אותן מרטימין, ואח"כ עושין תשובה והקב"ה עונה להם וכו'.

רואים מדברי המדרש שפרשת הדלקת המנורה, מרמוז על המתקן וביטול הדינים מעל עם בני ישראל.

והנה מבואר ממרן אלקי הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת בלק אות ח) שאמר שכל הצרות והדינים והגבורות שיש בעולם, נמשך הכול מהמלכות שהיא השכינה כשאינה בייחוד עם דודה ז"א שהוא קוב"ה. אבל ע"י עבודתם הכשירה של בני ישראל בלימוד התורה הקדושה וקיום המצות, נעשה היחוד קודשא ב"ה ושכינתה בשלימות הגמור, כמו שאנו אומרים לפני כל מצוה לשם יחוד קב"ה ושכינתה. וזהו כל עבודתנו בזמן הגלות המר והנמהר שיהיה היחוד בשלימות, כמבואר ממרן הארז"ל בשער הכוונות (דרוש כוונות קריאת שמע

ויהנו הטמאים מרב שפע חלילה, נמצא כי סוד מאכל הוא הנמשך אל אדם, והוא יותר הרבה מחיות המצמצם תוך האדם.

והנה לזה בארו בנמרא (שבועות ג.) להרע שלא אוכל להטיב שאוכל. פירוש חיות מצומצם שהיה נמשך לז"ן מלכין קדמאין, נמשך להם מאותיות ו"ה סוד י"א סממני קמורת, והם מקיימים ומחיים הקליפות לצורך הנהגה של שמטה זאת עד אלף השביעי. ומי שפגם בעבירות רחמנא ליצלו, והמשיך מפש"ע שפ"ע לקליפות יותר מכדי חיות, מתקן זה בסיגופים ותענית שמענה את חומר, וזהו 'להרע שלא אוכל' ובוה מתקן מה שהמשיך רוב שפע למקום שאינו ראוי. אבל מה שגרם על ידי חמאיו מיעוט שפע בקדושה, זה אי אפשר לתקן אלא בסוד אכילה דקדושה, שמעלה את הטוב שבתוך הרע לשורשו וממתקן הרע ומחזירו למוטב, בסוד 'להטיב שאוכל' להמשיך רב שפע לקדושה, וממשיך גם כן אכילה למה שהיה רע מקודם, ועתה נעשה טוב גמור.

ובאמת מי שיצרו והרע שלו כבר חזר לקדושה ולטוב, אין צריך לסיגופים, אלא בעבודה שהוא בחינות 'להטיב' בסוד מאכל ומזון הבא משם ו"ה, כי כל סוד מאכל אינו נגמר אלא בסוד פה ושינים שהם סוד אבא ואמא (עין לקו"ת עקב בטעמי המצוות, כונת אכילה). ולכן כשאדם חוטא ומביא חטאת ואשם צריך לתקן שני דברים, אחד מה שגרם שמחה רוב שפע להסמרא אחרא, ואחד מה שגרם מיעוט שפע בקדושה. והראשון נתקן ע"י הבאת הקרבן, שהוא ניצוץ הקדוש שנידח על ידי חטא כזה שעשה זה האדם, ונתגלגל בכהמה, וצופה עתידות מזמין לו זה בהשגחה עליונה, ועל ידי הוידוי והכנעה והתשובה והתענית נתקן מה שגרם שפע במקום המיאים, לזה הוא עיקר כפרה המעכב כפרתו.

ועוד צריך לתקן, מה שגרם מיעוט שפע בצנורי קדושה ויחודי שמות, וזה נתקן על ידי אכילת הכהנים והצדיקים הממשיכין רב שפע וטובה בקדושה ע"י אכילתן, וכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים (פסחים נט:). כפרה גמורה. וזהו 'ואכלו אתם אש"ר כפ"ר בהם' היינו 'בהם' נטריקון ב' ה"ם בג' ב"פ אדם אדם, הוא תרי"ג צינורי קדושה אתם קרוים אדם (יבמות פא.). והבן מאוד אחי דברים מתוקים מדבש. ובוה נכלל כל מיני אכילות הקדושות תרומה וביכורים ואכילת הצדיקים, כולם מתקנים מה שגרמו הרעים מיעוט שפע בקדושה.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וְשִׁכְנְתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים (כט מה).
רצה לומר תיבת 'ושכנתי' הוא כולו חיים, כי אות ש' עולה חיים, כמו שמחלק רבינו מרן האלקי האר"י זלה"ה (ע"ה שער לט פ"ו), שאות ש' מתחלק לשלשה ווי"ן ושלשה יודי"ן, וכ' למטה, הרי ס"ח עולה חיים. ואות כ' איתא בספר יצירה (פ"ד מ"ח) המליך אות כ' בחיים. ואות ג' חמשים שערי בינה, ששם עיקר החותם חיים, כמבואר בפרע"ח (שער יום הכפורים ובשער הושענא רבה) ע"ש. ונשאר אות תי"ו במילוי הוא ג"כ חיים, כנודע מחז"ל (שבת נה). שחקק אות תי"ו במצחם להצילם ממות לחיים. נמצא 'ושכנתי' הוא חיים. 'בתוך בני ישראל' שיהיה חיים ארוכים לקמנים ולגדולים. 'ובני ישראל' הוא כנגד בנים. 'והייתי להם לאלהים' הוא כנגד מזוני ריחא, כנודע שמושורש הגבורות משם אלהים, בא גדול עשירות של מזונא ריחא. אמן לכל ישראל.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וְאַתָּה תַּעֲזֶבֶת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן זֵית זָךְ כְּתִית לְמִזְבֵּחַ לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד (כז ב).

אפשר לתת טעם למה לא כתוב השם של משה רבינו ע"ה בפרשה. והנה כתוב 'והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה' (במדבר יב ג), ועי"ז זכה שהתורה"ק נקראת על שמו כמ"ש 'זכרו תורת משה עבדי' (מלאכי ג כב). זה ידוע שכל תלמיד חכם הוא בבחינת משה, כמו שאמרו חז"ל (שבת קא): משה שפיר קאמרת, כמו שאיתא בתיקוני זוהר (תיקון סט קיב). שאתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא ובכל צדיק וצדיק. וזהו אמרו 'אתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך' שכל תלמיד חכם יקחו את המידה של משה רבינו ע"ה מדת הענווה, 'שמן זית' מרומז על התורה כמאמר חכמו"ל במסכת ברכות (נז), 'זך' הוא ג"כ מרמז לכ"ז אותיות התורה"ק, והאיך יזכה לזה ע"י 'כתית' שיחזיק עצמו במדת הענוה, ואז 'למאור' יאירו לי התורה"ק אור תורה, 'להעלות נר תמיד' בלי שום הפסק. (מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

וְאַתָּה הִקְרַב אֵלֶיךָ אֶת אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֶת בְּנָיִךְ אֶתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבָהֱנֹו לִי אֶהֱרֹן נָדָב וְאַבְיָהוּא אֶלְעָזָר וְאַיִתְמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן (כח א).

איתא במדרש (שמו"ר לו א) הה"ד (זכריה י ד) 'ממנו פנה ממנו ית"ד וגו' 'ממנו יתד' זה כה"ג שנאמר (ישעיה כב כג) 'ותקעתיו ית"ד במקום נאמן וכו' ע"כ. ולכאורה צריכין להבין, מהיכן רמז דכהן גדול נקרא ית"ד. ולדעתי נראה כס"ד דהנה 'יתד' הוא ר"ת ד'גן ת'ירוש י'צהר, שהם מתנות כהונה, ולכן שפיר כתיבת ית"ד נרמז 'כהן' גדול. וזה דוקא 'במקום נאמן' היינו מקום המקדש כי הר המוריה נקרא מקום כנודע, 'נאמן' ששם פשט יצחק אבינו ע"ה את צווארו להישחט על אמונת הקב"ה, ומשום הכא נקראת 'מקום נאמן'. ולכן שפיר נאמר 'אתה הקרב אליך את אהרן אחיך' היינו 'אליך' אל משה רבינו ע"ה אל הר סיני, וגם 'אהרן' הכהן הוא הר המוריה, וזהו 'במקום נאמן' ודו"ק.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וְאַבְלָו אֶתֶם אֲשֶׁר כִּפַּר בָּהֶם לְמִלְא אֶת יָדָם לְקַדֵּשׁ אֶתֶם (כט ב).

החוטא בעבירה, שהשפיע רוב שפע במקום הרע, וגרם מיעוט שפע במקום הטוב, יתקן עצמו בתענית, להמשיך מיעוט שפע הכרחי בהכרח לקיום גופו שנמטה אחר הרע, ובוה יתקן מה שהשפיע למקום הרעה רוב שפע יותר מכדי הכרחי.

ובמה שגרם מיעוט שפע במקום הטוב צנורי יחודי שמותיו יתברך, אי אפשר לתקן אלא על ידי אכילה בקדושה, כגון סעודת מצוה, ואכילת הכהנים, ושלחן הצדיקים, שממשיכין רב שפע לצנורי הקדושה, כי מזון ואכילה הוא דבר עליון מאוד, כי המזון גורם שפע רב יותר על מה שצריך לצמצם עצמו לצורך חיות הכרחי, וזה הוא מזון הקדושה.

ומי שאוכל בקדושה ובסעודת שבת וסעודת מצוה, ומכוין להמשיך השפע מזון לצנורי הקדושה, מובטח לו שימושך רב שפע ורב טוב על כל החיים הקדושים. אבל מחמת עוביות החומר צריכין שמירה יתירה בשלחן, שלא יגרם חלילה רב שפע בצד שכנגדו, ולכן הקדושים היראים ממעטין מאוד באכילתן של סעודת הרשות, שלא יתגבר הקליפה חלילה

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

דין תפילין בחול המועד. סימן לא

א. אסור להניח תפילין בחול המועד {א} והמניח אותם חייב שתי מיתות לשמים כמבואר בזהר^א.
וברבינו מנחם עזריה^ב, וכל מי שיש בידו למחות צריך למחות בשלום ובהשקט ובאהבה:

~~~~ זר זהב ~~~~

והיה מבטל דעתו לגמרי, ובפרט שדבריו אין לו יסוד לא במשנה ולא בגמרא ולא בבבלי ולא בירושלמי, אף שבאמת הלואי שאזכרה להיות עפר ואפר תחת רגלי מרן הקדוש ולא להשיב עליו אבל בכאן דבריו תמוהים. ואין דרכי להאריך במליצות ובקושיות ולכן נציע השיטות הגמרא בבלי וירושלמי והמעין יראה האמת.

המשך יבוא בגליון הבא

{א} והמניח. רוב ראשונים וכל הגאונים^ג והרמב"ם^ד והראב"ד (תמים דעים סימן מ)^ה. ובעלי התוספות (מנחות לו: ד"ה יצאה)^ו. והרשב"א (ש"ת ח"א סימן תרצ) והרא"ה (החינוך מצוה תכא ד"ה ומה שאמרו שאין) והרמב"ן (ש"ת המיוחסות סימן רלו) אסרו להניח תפילין בחול המועד, אלא שאחד מן הראשונים מרן הקדוש הרא"ש (הל' תפילין סימן טו)^ז סובר שמניחין תפילין בחול המועד, ובודאי אילו היה רואה מרן הקדוש את ספר הזהר (ז"ח שה"ש ח.) היה כופף ראשו הקדוש

~~~~ מסגרת השולחן ~~~~

סתירת דברי הכ"מ ממה שכתב בהלכות תפילין (פ"ד ה"י) בדעת הרמב"ם שמניחים, ע"ש. ובעל מעשה רוקח כתב שגם מה שכתב הכ"מ בהלכות תפילין הכוונה שאסור להניח תפילין בחוה"מ ע"ש. וכן רבינו ירוחם (נתיב ד' ח"ה) כתב שנראה שהרמב"ם אסר להניח תפילין בחוה"מ ע"ש. וע"ע בארצות החיים (המאיר לארץ סק"ט) מש"כ בזה.

ה. בש"ת הרשב"א (ח"א סימן תר"צ) כתב שכן דעת התוספות והראב"ד.

ו. וכ"ה בתוספות (עירובין צו. ד"ה ימים, מ"ק יט. ד"ה רבי יוסי) וכתבו שם וכן פסקו בהלכות גדולות.

ז. וז"ל הרא"ש: ומיהו בפרק בתרא דמ"ק (טו) משמע דבחול המועד חייב בתפילין דתניא כותב תפילין לעצמו ולאחרים בטובה דברי ר"מ. רבי יהודה אומר מערים ומוכר את שלו וחוזר וכותב לעצמו. ואי משום לאחר המועד מה לי לעצמו מה לי לאחרים. מיהו אפשר דר"מ ור' יהודה לטעמייהו דאית להו שבת זמן תפילין הוא בפרק בתרא דעירובין (צו).

ועוד ראיה מירושלמי דפ' בתרא דמועד קטן (פ"ג ה"ד) חד גברא אבד תפילין אתא לקמיה דרב חננאל שלח לקמיה דרבה בר בר חנא א"ל הב לי תפילך וזיל כתוב לך. א"ל רב זיל כתוב ליה פי' בלא הערמה. מתני' פליגא על רב כותב אדם תפילין לעצמו הא לאחר לא. פתר לה הכותב פי' להניחם עד לאחר המועד לעצמו כותב במועד כדי שיהיו מזומנים לו להניחן לאחר המועד מיד אבל לאחרים לא. אבל להניחן במועד אף לאחר שרי, ואין לדחות ולומר דרב סבר דשבת זמן תפילין הוא. דהא כולי אמוראי סברי דשבת לאו זמן תפילין הוא. הילכך מסתבר לפרש גמרא דידן דלא פליג אירושלמי ונפרש ו"ט דומיא דשבתות דאות שלהם היא שמירת שבת מעשיית מלאכה.

ובספר העיתים של הרב הברצלוני ז"ל ראיתי כותב ובפיסקא לגאון הלכה אסור להניח תפילין בשבתות וי"ט דכתיב ושמרת את החקה הזאת ואסור להניח תפילין בחול המועד. וסומא פטור מן התפילין והציצית דכתיב וראיתם אותו פרט לסומא ע"כ. ואין נ"ל לסמוך על האי פיסקא משום דק"ל הלכה כר"ע מחבירו ואיהו מוקי ושמרת את החקה בחוקת הפסח. ושבתות וי"ט נפקא ליה מן והיה לך לאות וכן פסק רב אשי דלילה זמן תפילין הוא. ולרבי יוסי הגלילי דדריש מימים ולא כל ימים פרט לשבתות וי"ט לדיויה ודאי חול המועד בכלל וי"ט כיון שקרוי מקרא קודש. אבל לר"ע דנפקא ליה שבתות וי"ט מוהיה לך לאות אין זה בכלל כדפרישית לעיל. וגם מה שכתב הגאון שסומא פטור מהתפילין הוא ליתא. דוראיתם אותו בציצית הוא דכתיב. ויש שמניחין תפילין בחוה"מ בלא ברכה והמברך לא הפסיד. עכ"ל.

א. זוהר חדש (שה"ש דף ח) ע"פ לריח שמניך טובים - רב המנונא סבא אמר הכי, אלן אינון ימים דאקרו טובים, ואינון תפילין דרישא, דאינון תפילין דקודשא בריך הוא מנח לון, ועל דא אקרו טובים, בגין דאינון נהרין ברישא דקודשא עילאה, ובכל אתר ימים טובים אינון תפילין דרישא, דקב"ה מנח לון. חולו של מועד דלא אקרי יום טוב, אלן תפילין דדרועא, דהא לית ליה לסיירה מגרמה כלום, אלא מנהירו דיי"ט, תפילין דדרועא דאיהי תפלה של יד, לא נהירא אלא מגו נהירו דתפילין של ראש, תפלה דרישא ימים טובים, תפלה דדרועא חולו של מועד, ושפיר קאמר, והכי הוא. ועל דא חולו של מועד איהו לענין עבידתא, כגוונא דיי"ט, ואצטריך חדוה כגוונא דלילה, ובגין כך באלין יומין דאינון תפילין דמארי עלמא, אסור לאנחא שאר תפילין, דהא אלן יומין, דאינון תפילין עילאין שריין על רישיהון דישאל קדישין. רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוי, א"ל, תינה תפילין דרישא דשריין על רישיהון דעמא קדישא ביי"ט, תפילין של יד דאיהי חולו של מועד, איך אנן אחדין לה. א"ל, בגין דאנן אחדין לה, ואיהי ו"ד כהה, אסור למעבד עבידתא בסטרא דילה, ואצטריך למעבד חדוה, בסטרא דתפילין דרישא. ועמא קדישא אחדין תפילין, ושריין עלייהו ביי"ט ובחולו של מועד. ואסור לאעברא תפילין דמארי עלמא מעל רישיהון, לאנחא תפילין אחרנין, דאינון דוגמא ודיוקנא לתתא. למלאכא דבעי לנטרא ליה לעבדיה, א"ל עביד חותמא כדיוקנא דחותמא דילי, כל זמנא דההוא דיוקנא יתחזי עלך, כלא יזועון וידחלון מינך. לבתר מגו רחימו עילאה דקא רחים ליה מלאכא, יהב בידיה חותמא דגושפנקא עילאה דלילה, כיון דאחיד חותמא עילאה דמלאכא בידיה, שביק מניה ההוא דיוקנא דאיהו עבד. אי ההוא עבד דחי חותמא עילאה דמלאכא, בגין ההוא חותמא דאיהו עביד, ודאי בר קטולא איהו ההוא עבדא, בגין דעביד קלא בחותמא דמלאכא, ולא חייש לקריה, ובג"כ אסור לעמא קדישא לדחיא חותמא דמלאכא עילאה דשרי עלך, בגין דיוקנא דא דאנן עבדין. ע"כ לשון הזהר מובא בב"י.

ב. ש"ת הרמ"ע מפאנו סימן קח.

ג. בספר העיתים של הרב הברצלוני ז"ל כתב: ובפיסקא לגאון הלכה אסור להניח תפילין בשבתות וי"ט דכתיב ושמרת את החקה הזאת, ואסור להניח תפילין בחול המועד. מובא ברא"ש (הל' תפילין סימן טו) ובב"י.

ד. הרמב"ם (הלכות יום טוב פ"ו ה"א) - ואסור לכתוב במועד אפילו ספרים תפילין ומזוזות ואין מגיהין אפילו אות אחת בספר העזרה מפני שזו מלאכה שאינה לצורך המועד אבל כותב אדם תפילין ומזוזה לעצמו וטוהה תכלת לבגדו ואם אין לו מה יאכל כותב ומוכר לאחרים כדי פרנסתו. כתב הכ"מ שם - נראה שטעמו מפני שהוא סובר שאין מניחין תפילין בחוה"מ דבכלל יו"ט הוא ואם כן אין להתיר בכתבת תפילין יותר מבמלאכה אחרת, ע"ש. ועיין בבאה"ט (סק"ה) שהקשה

מעשה אבות

וְשִׁחֲטֶתָּהּ אֶת הַפָּרָה לְפָנַי הַיּוֹ"ה פֶּתַח אֶהְיֶה מוֹעֵד (כט יא)

שלוש שנים שעומד על גג, ואינו יכול להראות סכין כשר, ועכשיו רוצה אתה להיות שוחט. והשיב לו, שאינו רוצה עוד. וזה המעשה שמעתי ממורי חמי הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינמשוב זלה"ה, שכל הסיפורים שלו שמע מרבו רבינו יחיאל מיכל מולאמשוב זלה"ה תלמיד מרן אלפי הבעש"ט, וכל דבריהם אמיתיים כדברי אלקים אמת.

מעשה השם

פעם אחת בא אל מרן קוה"ק רבי ישראל בעש"ט זלה"ה, איש אחד, ושאל ממנו אם ילמוד הלכות שחיטה, כדי להיות שוחט ובודק. ואמר לו: בני, בוא ואראך דבר, והלך עמו החוצה, ואמר לו: הבט נא על הגג שלי, ונשא האיש את עיניו, וירא איש אחד עומד אצל ארובת העשן, וסכיניו בידו ומשחזו אותו. ונבהל מאוד האיש, ואמר לו מרן: בני, זה היה שוחט ובודק לפני כמה מאות שנים, והיה שוחט בסכין פגום בלי הרגשה, ועדיין לא נתקן. ואחר כך פסקו לו, שיבוא אלי ויראה לפני סכין כשר, וזה

רבי יהודה בן רבי שמואל החסיד זצוק"ל בעל ספר חסידים וצוותא ריה"ח י"ג אדר ד"א תתקע"ז

תולדותיו ושנות נעוריו

רבנו יהודה החסיד מגדולי הראשונים נולד לאביו רבנו שמואל החסיד הקדוש והנביא, מגדולי וצדיקי הדור ראש ישיבה ומרביץ תורה ומקובל גדול, וי"א שהוא חיבר את 'שיר היחוד', גם חיבר פירושים על תורת כהנים ומכילתא ומסכת תמיד, בן רבנו קלונימוס קלמן הזקן ממגנצא בן רבנו יצחק יד ימינו של אביו רבנו אליעזר הגדול בעל הארחות חיים ויצואת רבי אליעזר הגדול, מגדולי תלמידי רבינו גרשום מאור הגולה בן רבנו יצחק הגדול בן רבנו יהושע הגדול בן רבינו אבון הגדול בתורה ובחכמה ובעשר ובסודי סודות, מגזע רבינו יוסף הזקן בן רבנו שמעון ממדינת מנש שיסד אזהרות 'אתה הנחלת', בן רבנו אליהו הזקן שיסד אזהרות 'אמת יהגה חכיי'.

רבינו יהודה החסיד נולד בשנת ד"א תתק"י בקהילת אשפירא, אחרי שאביו רבינו שמואל החסיד ברח יחד עם זקינו הגדול רבינו קלונימוס קלמן ממדינת מגנצא מרדיפת מסעי הצלב, אחרי ששרפו את קהילת היהודים במגנצא. מעשה ברבינו שמואל אביו של רבנו החסיד, שהלך בדרך כשני אנשים מלווים אותו, ובאמצע הדרך הרים עיניו השמימה ואמר: עכשיו הוא עת רצון והשמים פתוחים וכל אחד יכול לבקש לעצמו בקשה מהבורא יתברך ובודאי יתמלא בקשתו, האחד ביקש בניס, והשני ביקש עושר, ואילו רבנו שמואל ביקש בן שיאיר את העולם, ואז זכה ונתעברה אשתו בבן זקוניו רבנו יהודה החסיד. עד גיל י"ח כמעט ולא למד כלום, עד שפעם אחת הכניסו אביו לתוך בית המדרש, כשמצד אחד ישב בנו הגדול רבי אברהם, ומצד השני השיב את בנו רבנו יהודה, והזכיר אביו שם אחד ונתמלא הבית כולו אורה, ובנו רבי אברהם נתן עיניו בקרקע, ואילו בנו רבנו יהודה לא נודעו כלל, ואח"כ הזכיר עוד שם אחד, ולא היה כוח לרבי אברהם להחזיק עיניו ונתכסה בלבוש אביו, ואילו בנו רבי יהודה נתן אז עיניו בקרקע, כשראה זאת אביהם רבינו שמואל, אמר: השעה מצלחת לבנו רבי יהודה, ואע"פ שבני רבי אברהם יהיה לראש ישיבה, אבל רבנו יהודה יהיה יודע מה למעלה ומה למטה, ואין נעלם ממנו, ויהי בעל שם ומעשים טובים. מאותו היום והלאה נפתח לבו כאולם, ושמש אביו וקבל ממנו בנגלות ובנסתרות עד שנעשה לאדם הגדול בענקים. כמו"כ קבל מרבתי ויצק מים אצל רבו ר"י הזקן מבעל התוספות, וכן אצל רבנו יום טוב הקדוש.

החסיד

מפורסם היה בגודל פרישותו וקדושתו, ולא בכדי קראו אנשי דורו וזה שמו לעולם בתואר החסיד, והיה פרוש ומובדל מכל תענוגי עולם הזה, והיה מתענה משבת לשבת עד שגם בשבת קודש היה קשה לו המאכל, ולכן אף בשבת היה מתענה, כמובא בשו"ע הלכות שבת (סימן רפ"ח סעיף ג') אדם המתענה בכל יום ואכילה בשבת צער הוא לו מפני שינוי וסת, י"א שראו כמה חסידים ואנשי מעשה שהתענו בשבת מטעם זה, וכן אמרו שכך היה עושה רבנו יהודה החסיד זכרוננו לברכה עכ"ל המחבר. וכן נהג בפרישות יתירה שהיה נוהג להתענות ב' ימים ביום הכפורים ברציפות כאשר שני ימים טובים של גליות, כמובא בספר תלמידו האור זרוע. ועליו נאמר מאמר רבי לא נהנתי מן העולם הזה כמלוא אצבע.

מבאר רבותינו

וכן אני העני מתרעם על מופת הדור הגאון מוהרי"ל מפרגא שחולק על 'ספר חסידים', והביא ראיות מן הגמרא, וכי רבנו יהודה בא לאסור, אלא שאומר ברוח קדשו בסגולה שאין זוגם עולה יפה לאלמנה גרושה וזרע אין לה קוברתו ומביאה לידי עניות ר"ל, וכי אסור ר' יוחנן בת כהן לישראל וכן דברי רבי יהודה החסיד, ומימנו לא ראינו מי שיצליח העובר על דבריו אפילו הנושא בת אחרתו תקרא מצרה וצוקה ובזכות המצוה יענה ה'.

(יוהר ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א) וגם שלא גלח בראש חודש שערות ראשו כי כך כתב ב'ספר חסידים', ומי יודע להשיג טעמו הקדוש אם הוא סכנה או שאר דבר, והעובר על כל דבריו שנאמר ברוח הקודש מסתכן בנפשו ועתיד ליתן את הדין ועברין מיקרי, כי מי יוכל לספר כחו ומדינתו אשר אחד מן הנביאים לא בא למדריגה קטנה של מרן רבינו יהודה החסיד שבחו מי ימלא. (סימן רס"ג)

ועיין ב'ספר חסידים' עונש גדול על מי שאינו נוטל צפרני ידיו הכל ערב שבת לכבוד שבת. (סימן רס"ב) טוב ויפה להדליק שתי נרות של שמן זית. והנהוה בזה מאריך ימים, 'ספר חסידים'. (סימן רס"ג) ('שלחן הטהור' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א) עיין 'ספר חסידים' כי היסורים שאוסרין עצמן למקרא ולמשנה לתפלה ומבלי ליהנות מעולם הזה ליכפות יצרו הרע, והתרחק מכל מיני מעשה של שטותים של עולם הזה, כל זה נחשב ליסורים לצדיקים לכפרת עון

('נוצר חסד' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א) ולכן אל ידחה שונאיו ורע שלו אלא דום להשם וישתוק ויקבל בשמחה, ואדרבה יכוין להעלותם כמו שעשה רבינו 'יהודה החסיד' כל רשע שציער אותו נעשה צדיק גמור, אף גוי שציער אותו נתגייר ('נתיב מצותיך' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

[דברי רבינו מוסב על המעשה הידוע: גוי אחד שלא יוכל לראות איך שרבנו יהודה החסיד מפורסם בעולם, בא אליו עם סכיני טמונה במנעליו לרצחו נפש, אך כאשר רק דרך על מפתן בית רבנו יהודה, שינה את טעמו וביקש ממנו שיראה לו את כוחותיו, וצוהו רבנו יהודה שיסתכל דרך החלון, והרגיש כמעט שנחנק ראשו, ובקש הגוי שיצילו מן המות הזה, ויעתר לו רבינו יהודה, ובסוף לאחר כמה ימים חזר וביקש ממנו שברצונו להתגייר.]

והנה יש תחת ידי תשובה אחת כתב יד אאמו"ר הגה"צ מוה' פנחס הלוי זצ"ל אבד"ק סערענטש, שכתב לכבוד אמו"ח הגה"צ ז"ל, וזה לשונו: עובדא ידענא שא"א זקני מ"ו הגאון הצדיק מה"ר יצחק אייזיק ז"ל שהיה אבדק"ק נאדידא, השיא בתו להרב הגאון מהר"י יצחק אייזיק כהנא ז"ל שהיה אבדק"ק טשעטשאויטץ, ושמעתי מאאמו"ר הצי' הגי' ז"ל שא"א ז"ל שאל בעצה את הצדיק מה"ר יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"ע, והשיב לו כל שאחד כהן או לוי אין לזקדק, כל שכן שהיה שניהם זה כהן זה לוי עיי"ש.

(י"ד אפרים' מרבי אפרים הלוי ביליצר, אבד"ק בטלאן, על צוואת רי"ח סימן כו אות יג)

וגלוי אליהו הנביא היה מעשים בכל יום אצלו וכדומה, ומגודל קדושתו נתפרסם גם כן לאיש מופת ופועל ישועות, והיה בשכונתו דוכס אחד שלא היה עושה שום דבר לפני שנתיעץ עמו, ופעם אחת בא לפני הדוכס המלך פיליפ השני שיבוא עמו ביחד לאיזה מלחמה, והדוכס כדרכו הלך להתייעץ עם רבנו יהודה החסיד, ואמר לו: שאל יצא למלחמה כי יפול לפני אויביו, כשסירב הדוכס לילך לפני המלך מפני שרבנו יהודה אמר לו שיפול, אמר המלך לדוכס: אם לא יתקיימו דברי רבנו יהודה והוא יחזור בשלום מהמלחמה תהיה ידו בו בראשונה להמיתו. ואכן המלך יצא למלחמה ונפל הוא וכל עמו לפני אויביהם, וראו כל העם אשר איש אלוקים שוכן בקרבם.

רעגינשיבורג

בשנת תתקנ"ו עלה לשכון בעיר רעגינשיבורג אחת מקהילות העתיקות באשכנז, ויסד שם בית מדרשו בקדושה ובטהרה ועבודת התפילה. בבית המדרש שם היה ממש כמו שמבואר בספריו בכוח ובקול ובהתבודדות ובכונה יתירה וגדולה, בבחינת כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. כמו"כ היה תפקידו להיות המגיד מישרים והמוכיח בשער, והעלה לרום המעלות את בני קהילתו, ולא בכדי אמרו שקהילת רעגינשיבורג היא אם לכל קהילות אשכנז, קהילה שמגדלת תלמידי חכמים, ולכבוד גדול היה להתחתן עם אחד מבני קהילת רעגינשיבורג. והיה מקרב את הרחוקים, ומסופר עליו: שפעם אחת ישב על אדן החלון וראה יהודי שהלך לדרוך במהירות רבה, שלח את אחד מתלמידיו לעמוד לשטן עליו ושיגרה בו ולא יניחו לילך עד שיקרא אותו בחזרה, וכן היה שהתלמיד ירט עליו הדרך עד שקמה בנייהם מריבה ממש על שלא מניחו לדרוך, ולאחר שעבר זמן רב קרא רבינו יהודה את תלמידו חזרה, והיהודי הנ"ל הלך גם כן לבית רבינו יהודה, ושם פתח את עיניו בדמעות שליש ובבל חרטה שהיה בדרכו לילך להמיר את דתו, עד שהתלמיד הזה עכבה ובלבל לו את כל דרכיו. העמיד תלמידים גדולים שהאירו את שמי היהדות, ה"ה רבינו יצחק מוינא בעל ה' אור זרוע', רבינו אליעזר מגרמיזא בעל ה'רוקח', רבינו משה מקוצי בעל ה'סמ"ג', רבינו ברוך ממגנצא, רבינו יהודה בעל ה'יוסי תנאים ואמוראים'

הסתלקותו ומורשתו

בשנת תתקע"ז חלה רבנו יהודה את חוליו בו הלך למנוחתו, ומסופר עליו: שבעיר רעגנשבורג בדרך לבית הקברות היו צריכים לעבור דרך שער אחד שהיה תלוי בו פעמון, ובכל פעם שנשאו מת ליד השער היה השוער הגוי מצלצל בפעמון כדי לצער ולהקניט, וכאשר חלה רבנו יהודה, אמר: אם אני בן עולם הבא יפול השער הזה אחרי מותי, וכן היה כאשר הובילו את מיטתו לפני השער, נפל השער באורח פלא על ראש השוער ונהרג. ובשבת קודש פרשת זכור י"ג כבד עליו חוליו, ונסתלק בתוך דיבוק חברים באמצע כשפלפל עמהם בדברי תורה על הפרשה והפטורה, ויצאה נשמתו הקדושה בקדושה ובטהרה

חיבוריו

בראש ובראשונה השאיר אחריו חיבורו הגדול ספר חסידים המוסב על מילי דחסידותא. וכן צוואת רבי יהודה החסיד. וכן חבר את שיר הכבוד אנעים זמירות. וכן נשאר ממנו הרבה ספרים בכתב יד.